

Zápis z II. jednání

Pracovní skupiny Životní prostředí

Spálené Poříčí, 2.7. 2014

Dokument obsahuje to, co jsme na prvním setkání identifikovali a potvrdili jako potřeby/problémy v oblasti kvality života území působnosti MAS svatého Jana z Nepomuku (dále jen MAS) a na druhém setkání navrhli jako vhodná opatření/aktivity, které by bylo dobré podporovat a realizovat.

Podkladem pro diskuzi o potřebách/problémech regionu v oblasti životního prostředí nám byly:

- Vyhodnocení realizace rozvojového plánu MAS v období 2008 – 2013,
- Zpráva z šetření s aktéry území – osobnosti,
- Zpráva z šetření s aktéry území – starostové,
- Zpráva z šetření s aktéry území – obyvatelé,
- Analýza ochrany přírody a krajiny na území MAS svatého Jana z Nepomuku.

Na základě nich byly formulovány 3 základní otázky pro diskuzi pracovní skupiny:

- Jaké příležitosti pro území jsou spojeny s uvažovaným vyhlášením CHKO Brdy?
- Jaká rizika pro území jsou spojená s uvažovaným vyhlášením CHKO Brdy?
- Jaké jsou hlavní problémy/potřeby území v oblasti životního prostředí, které horizontálně zasahují větší část území?

A dále 3 horizontální (průřezové) problémy/potřeby území:

- nedostatek pracovních příležitostí v území
- mladí ztrácejí vztah k místu, kde žijí
- zhoršující se mezilidské vztahy a nezájem o věci veřejné

Úvodem bychom ještě rádi připomněli:

- MAS jako organizace, se nemůže ve většině případů potřeb/problémů území stát jejich přímým řešitelem,
- „řešitelé“ budou realizátoři projektů, tedy ti, kteří se s potřebami/problémy území každodenně setkávají při svých aktivitách, jsou k tomu z hlediska své činnosti a odborné způsobilosti k řešení těchto potřeb/problémů kompetentní, tedy mimo jiné i právě Vy, kteří se v reálném místě a čase s problémy setkáváte,
- úloha MAS spočívá především v podpoře „řešitelů“ při jejich aktivitách, podpoře finanční, pomoci v oblasti dotačního managementu, ve vyhledávání vhodných partnerů v rámci území a podobně,
- úkolem MAS není tzv. podpořit každého „rovným dílem“, ale především podporovat aktivní subjekty v území při jejich aktivitách,
- nicméně s ohledem na přípravu OP Životní prostředí pro období 2015 – 20 lze předpokládat, že tento program umožní, aby se MAS staly realizátory projektů s plošnějším dopadem ve svých územích, v souvislosti s tím je potřeba posilovat partnerství MAS s dalšími subjekty v území pro přípravu budoucích projektů.

Vaše názory, poznatky, zkušenosti a potřeby jsou pro nás důležité, neboť z nich vyvstává představa o tom, kam by MAS měla v letech 2015-20 směřovat svoji činnost, či lépe řečeno, jaké projekty a aktivity by měla finančně podporovat, případně realizovat.

Výstupy:

1. Hlavní příležitosti území spojené s uvažovaným vyhlášením CHKO Brdy

Příležitosti byly rozčleněny do 4 základních tematických skupin (číslo v závorce uvádí počet získaných preferenčních bodů):

- 1. Příležitost pro rozvoj a rozšíření aktivit ochrany přírody a krajiny (10)**
- 2. Rozšíření možností čerpání dotací (8)**
- 3. Příležitost pro rozvoj aktivit v oblasti cestovního ruchu – CHKO Brdy jako lákadlo pro návštěvníky (7)**
- 4. Zřízení instituce Správy, či IC CHKO v území (5)**

Veškeré tyto příležitosti budou pozitivně ovlivňovat:

- vznik pracovních příležitostí,
- spolupráci subjektů v rámci území
- rozvoj aktivit Církevní střední odborné školy ve Spáleném Poříčí (spolupráce s experty CHKO, praxe a pracovní uplatnění studentů atd.)

1. Příležitost pro rozvoj a rozšíření aktivit ochrany přírody a krajiny

CHKO jako spojující prvek a partner pro:

- podporu provádění pozemkových úprav a v rámci nich realizaci opatření pro ochranu přírody
- působení na snižování negativních dopadů velkoplošného zemědělského hospodaření

Ochrana navazujících území:

- k přírodě šetrné formy zemědělského hospodaření (ekologické zemědělství, pastvinářství atd.)
- výkup pozemků pro zajištění speciální ochrany přírody na malých plochách (činnost pozemkového spolku, a podobně)

Mapování území využitelné pro ochranu přírody a krajiny – vyhlásování památných stromů, v oblasti cestovního ruchu atd.

2. Rozšíření možnosti čerpání dotací

Lze předpokládat:

- existenci zvláštních grantů CHKO Brdy, např. pro výsadbu stromořadí, alejí a podobně
- zvýhodnění žadatelů z území v některých dotačních programech
- způsobilost žadatelů z území v některých dotačních programech

3. Příležitost pro rozvoj aktivit v oblasti cestovního ruchu

CHKO Brdy bude samo o sobě lákadlem, které přivede návštěvníky, na to je potřeba připravit jak území, tak především lidi:

- malokapacitní ubytování, např. rekonstrukcí neobydlených domů a chalup (současně může řešit problém, co s opuštěnými objekty, kterých přibývá)
- budování základní infrastruktury, např. parkovací a odpočinková místa (území musí být připravené na příjezd návštěvníků i z hlediska základní infrastruktury v obcích)
- občerstvení, udržení hospod a restaurací v obcích, příležitost pro malokapacitní občerstvení (stánky, domácí prodej atd.)
- cyklotrasy a naučné stezky – zpřístupnění prostoru CHKO Brdy (využití aktivit mapování území) – cyklobus Brdy
- využít pro propagaci regionu, atraktivní pro návštěvníky i obyvatele

4. Zřízení instituce Správy, či IC CHKO v území

Zřízení instituce Správy, či IC CHKO Brdy a zapojení do sítě IC CHKO v území, nejpravděpodobněji ve Spáleném Poříčí umožní:

- spolupráci a přinese nové příležitosti aktivit pro organizace tematicky zaměřené na ochranu přírody a krajiny, ekologii atd.
- spolupráce CSOŠ Spálené Poříčí s CHKO – spolupráce s experty CHKO, praxe a pracovní uplatnění studentů, atd.

- posílení pozice CSOŠ Spálené Poříčí – pořádání informačních a vzdělávacích aktivit, zvýšený zájem studentů o ekologický obor, atd.

Vhodným místem pro umístění Správy, či IC CHKO je Spálené Poříčí, resp. jedná se o nejlepší místo v Plzeňském kraji. Nicméně rozhodnutí o umístění bude politické. Ze strany Města Spáleného Poříčí je na podporu jednoznačné vyjádření zájmu o umístění Správy/IC CHKO, nabídka prostor a pozemků.

2. Hlavní rizika území spojená s uvažovaným vyhlášením CHKO Brdy

Rizika byla rozčleněna do 4 základních tematických skupin:

- 1. Neinformovanost obyvatel, ale také zástupců obcí, podnikatelů atd. o skutečných podmínkách a omezeních spojených s CHKO**
- 2. Komplikovanější administrativa, např. v oblasti výstavby atd.**
- 3. Omezení v některých hospodářských činnostech, např. lesní hospodaření**
- 4. Cestovní ruch, pakliže nebude realizován k přírodě šetrnou formou a území na jeho rozvoj nebude připraveno**

Rizika nejsou spatřována ani tak v samotném vyhlášení CHKO Brdy, ale v případné nepřipravenosti území na tuto příležitost. Největší problém spočívá v neinformovanosti obyvatel a aktérů území. To s sebou nese převážně negativní postoj obyvatel k vyhlášení CHKO, které daleko více plyne ze strachu z neznámého, než z reálných hrozeb.

Lze doporučit využít proces přípravy Rozvojového plánu MAS k poskytování informací obyvatelům území (pořádání informačních akcí ve spolupráci s obcemi, kterých se vyhlášení CHKO Brdy přímo týká).

Na druhém jednání PS byly dohodnuty aktivity pro přípravu informační akce. Předpokládaný termín srpen/září 2014 (do konce července se zpracuje návrh programu akce, včetně personálního obsazení).

3. Jaké jsou hlavní problémy/potřeby území v oblasti životního prostředí, které horizontálně zasahují větší část území

Problémy/potřeby území byly rozčleněny do 5 základních tematických skupin (číslo v závorce uvádí počet získaných preferenčních bodů):

- 1. Vliv velkoplošného zemědělského hospodaření na přírodu a krajinu (7)**
- 2. Voda (5)**

3. Snížení biodiverzity a změna krajiny (3)
4. Vzdělanost a informovanost v oblasti ochrany přírody a krajiny (5)
5. Úbytek trvale žijících obyvatel (1)

1. Vliv velkoplošného zemědělského hospodaření na přírodu a krajinu

Intenzivní zemědělské hospodaření na velkých celcích s sebou přináší:

- problémy s retencí vody v krajině, erozí, snižováním kvality půdy atd.,
- rozbité komunikace, polní cesty (snižuje prostupnost krajiny), příkopové propustky, neudržované stoky atd.

Základním předpokladem změny je:

- provedení pozemkových úprav, proto je vhodné podporovat jejich přípravu a realizaci, především ve spolupráci s obcemi,
- změna vztahu vlastníků ke svým pozemkům (dochází ke znehodnocování zemědělské půdy velkoplošným způsobem hospodaření) – informační působení na vlastníky půdy

Návrhy řešení – podporované aktivity:

- obnovu cestní sítě pro zvýšení prostupnosti krajiny a zlepšení přístupu k pozemkům,
- výsadby (především liniové) stromů
- podporovat maloplošné, k přírodě šetrné zemědělské hospodaření (pastvinářství)
- protierozní opatření
- sociální, či ekologickou zodpovědnost zemědělských podnikatelů.

2. Voda

- kanalizace a ČOV (44% obyvatel ve 3 obcích je napojeno na kanalizaci a ČOV) – podpora alternativních technologických řešení pro malé obce
- vodovody (66 %obyvatel území je napojeno na vodovod) – dostupnost kvalitní pitné vody vs. nezájem lidí o napojení se na vodovod z ekonomických důvodů
- retence vody v krajině – protipovodňová opatření

Návrhy řešení se člení do dvou základních skupin:

1. Čištění odpadních vod na úrovni obcí, kde je vhodné podporovat:

- poradenství a informovanost o možných řešeních ČOV ve venkovských obcích
- zpracování projektové dokumentace pro lepší připravenost projektů
- realizaci ČOV – alternativní řešení pro venkovské obce (kořenové čistírny, individuální čištění atd.)

2. Voda v krajině

- obnova malých vodních nádrží (nikoliv pro hospodářský chov ryb)
- obnova návesních vodních nádrží (požární nádrže atd.)
- obnova a revitalizace pramenišť, tůní, mokřadních biotopů atd.
- revitalizace vodotečí (řešit komplexně v pozemkových úpravách)

3. Snižování biodiverzity a změna krajiny

- snížená prostupnost krajiny + nedostatek liniové zeleně
- nedostatečná ochrana biodiverzity – výkup malých ploch pro uplatnění speciálního managementu údržby
- homogenizace krajiny způsobená intenzivním zemědělstvím

Návrhy řešení – podporované aktivity:

- podpora územního plánování a strategií rozvoje sídel
- speciální hospodaření na malých pozemcích pro zachování/zvýšení biodiverzity (projekty ČSOP Místo pro přírodu) – prostor pro spolupráci s obcemi a NNO (vytipování míst a návrh opatření)
- obnova a revitalizace vodních nádrží a toků, včetně pramenišť, tůní, vodních biotopů
- podpora k přírodě šetrných způsobů zemědělského hospodaření (ekologické zemědělství, pastvinářství atd.)
- podpora zvláště chráněných druhů a druhů mizejících z území

4. Vzdělanost a informovanost v oblasti ochrany přírody a krajiny

- problém s vnímáním přírody jako skutečné hodnoty – výchova, vzdělávání
- lidé se neumí „starat“ o své pozemky – kontrola vlivu zemědělského hospodaření – výchova, vzdělávání

Návrhy řešení – podporované aktivity:

- vzdělávací aktivity v širokém pojetí co se cílových skupin, forem a tematického zaměření týče
- podpora spolupráce s CSOŠ Spálené Poříčí, organizacemi ČSOP v území, Ekocentrem Spálené Poříčí, případně dalšími organizacemi

5. Úbytek trvale žijících obyvatel

- zvyšování počtu neobydlených objektů
- snižování rozpočtu obcí pro jejich hospodaření a rozvojové aktivity

Dále byly uvedeny:

- černé skládky
- potřeba výměny a obnovy domácích kotlů – lokální topeniště jako znečišťovatel ovzduší
- neexistence útulku, fungujícího za podmínek, kdy by byl využitelný i pro menší obce

